Ner 220. ROK 1842. WTOREK 27 WRZESNIA.

Pismo to wychodzi codziennie oprócz niedziel i świąt uroczystych w drukarni Stanisława Gieszkowskiego

Zaliczenie na trzy miesiące złotych dziesięć miesięcznie złotych cztery, numer pojedynczy groszy dziesięć.

IMIONA RZYMSKIE.
Jutro Wacława M.

IMIONA SŁAWIAŃSKIE.
Jutro Swietopił.

GAZETA KRAKOWSKA.

OBSERWACYE METEOROLOGICZNE.

Dzień	godzina	Barometr do 0° Reaumura w miarze Paryzkiéj	Stopnie ciepła podług Reaumura	Psychometr	Wiatr	Stan Atmosfery	Zjawiska napowietrzne i rożne uwagi
24	6	27" 0˙634	+ 7. 6	3''' 40	PPł Zachodni słaby	Pochmurno	deszcz kropił
	2	0, 515	+ 9 4	3, 94	Południowy słaby	,,	
	10	1, 279	+ 7, 9	3, 52	Zachodni słaby	Chmury	
25	6	2, 548	+ 5, 9	3, 07	Pn Wschodni słaby	Pogoda z Chmurami	Deszcz
	2	3, 040	+ 13, 0	2, 85	ZPł Zachodni słaby	,,	
	10	4, 059	+ 7, 5	3, 12	Pł Zachodni słaby	Pogoda	

Wiadomości krajowe.

KRAKOW.

SENAT RZĄDZĄCY.

Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i jego Okręgu.

Wzadosyć uczynienin zadaniu missyi Cess. Rossyjskiéj przez odezwę jéj z dnia 19/31 Lipca r. b. Nro 829 Senatowi oznajmionemu, podaje Senat do wiadomości osób, których to dotyczeć może, nadesłane sobie przy tejże odezwie missyi tłomaczenie w odpisie w językn francuzkim odezwy departamentu kommissaryatu ministeryum marynarki do departamentu stosunków wewnętrznych ministeryum spraw zagranicznych pod dniem 8 Maja r. b. do L. 963 uczynionéj, któreto tłomaczenie w przekładzie urzędowym na język polski poniżéj zamieszczoném zostaje.

Kraków d. 19 Sierpnia 1842 r.

Prezes Senatu
SCHINDLER.
Sekr. Jlny Senatu
DAROWSKI.

Nowakowski Sekr. D. K. Senatu

Tłomaczenie odezwy departamentu kommissaryatu ministeryum marynarki uczynionéj pod dniem 8 Maja 1842 r. do L. 963 do departamentu stósunków wewnętrznych ministeryum spraw zagranicznych. W celu zaspokojenia oficerów, majtków i indiwidnów wszelkiego stopnia służby morskiéj, którzy należeli do odbytéj w latach 1824 i 1825 dalekiéj podróży na pokładzie *Sloopu Smirnoy* zwanego, przypadających im należytościach pieniężnych z zdobyczy pochodzących, wedle rachunków przez kontrollę państwa zatwierdzonych rada admiralicyi w Dzienniku swym z dnia 20 Lutego 1842 r. pod L. 671 art. 4327 uchwaliła pomiędzy innemi co następuje:

1) Oznajmić tę decyzyą tym wszystkim których to dotycze, a którzy mając prawo do wyżéj wzmiankowanych należytości pieniężnych, obecnie nie zależą więcéj od ministeryum marynarki bądź to w skutek otrzymanego uwolnienia z służby bądz zmiany onéj, bądź wreszcie w skutek innego jakiegokolwiek powodu, umieszczając wymagane w tym celu ogłoszenia w Dziennikach Petersburgskim, Moskiewskim, i udzielając nadto wiadomości o téj decyzyi wszystkim ministeryom, naczelnym administracyom, gubernatorom i władzom po prowincyach, z oznajmieniem tymże że termin do wypłat należytości, o których mowa, oznaczonym jest do lat

dwóch licząc od daty pierwszego w tym względzie w Dziennikach ogłoszenia albo też od dnia w którym inne ministerya lub administracye odbiorą o tém z ministeryum marynarki zawiadomienie.

2) Po upływie oznaczonego do lat dwóch terminu do wypłaty officerom, majtkom i innym indywiduom służby morskiéj wszelkiego stopnia należytości pieniężnych z zdobyczy pochodzących, które im przypadają z tytułu należenia do odbytéj w latach 1824 i 1825 dalekiéj podróży na pokładzie *Sloopu Smirnoy* zwanego, żadna reklamacya z tego tytułu nie będzie więcéj przypuszczoną i wszelka w téj mierze prośba stanowczo będzie uchyloną, pretensye same przestaną ciążyć skarb i sprawy które się do tego odnoszą będą uważane jako ostatecznie załatwione. Pieniądze które pozostaną po uskutecznieniu wypłat winny być złożone w kassie intendentury marynarki stósownie do postanowienia w dniu 21 Grudnia 1838 r. przez Jego Cess. Królewską Mość potwierdzonego dotyczącego summ oszczędzonych rzeczonéj intendentury.

O czém departament kommissarytatu ministeryum marynarki ma zaszczyt zawiadomić dla poinformowania władz i osób których to dotyczeć może, a to w celu aby indywidua które kiedyś służyły na flocie i należały do obytéj w latach 1824 i 1825 dalekiéj podróży na pokładzie *Sloopu Smirnoy* zwanego przedstawiły swoje pretensye jakie z powyższego tytułu posiadają w przepisanym terminie dwóch lat zgłaszając się do departamentu kommissaryatu ministeryum marynarki bądź wprost, bądź za pośrednictwem swych respective naczelników z wskazaniem dokładnem stopni w jakich w czasie podróży zostawali, jak niemniéj ich obecnéj służby lub miejsca zamieszkania, aby należne im pieniądze mogły im być przesłane; prośby te winny będą nadto być opatrzone świadectwami udowodniającemi że podający je mają istotnie prawo do przyznanego udziału z zdobyczy.

Zgodno z aktami
Nowakowski Sekr. D. K. Senatu.

Uniwersytet Jagielloński

z Towarzystwem Naukowém połączony

W dniu 3 Października o godzinie 11 rano w Amfiteatrze szkolnym, na pamiątkę rozpoczynającego się biegu nauk w roku szkolnym 18$^{42}/_{43}$ odbędzie posiedzenie publiczne które:

JW. Kajetan Trojański prezes Towarzystwa i Rektor Uuniwersytetu stósowną do okoliczności zagai przemową.

W. Stefan Kuczyński NN. WW. i filozofii Dr. Professor fizyki w Uniwersytecie Jagiellońskim zakończy też posiedzenie odczyta niem rozprawy o systemacie undulacyi światła.

Kraków d. 25 Września 1842 r.
Ferdynand *Koisiewicz* S. T. N. K.

Wiadomości zagraniczne.

FRANCYA.

Paryż 18 Września.

Od czasu śmierci xięcia Orleanu roboty przy fortyfikacyach Paryża przyspieszają tak, że w r. 1845 olbrzymie to dzieło ukończoném, uzbrojoném, zaopatrzoném, obsadzoném i uorganizowaném będzie.

ANGLIA.

Londyn 17 Września.

Pobyt królowéj w Szkocyi odznacza się uroczystościami wszelkiego rodzaju, między innemi balem w zamku Taymouth, na którym szkoccy Reelsowie główną grali rolą. Dnia 13 w nocy królowa wróciła znowu do zamku Dalkeith w poblizkości Edymburga. Xiążę Albrecht otrzymał od tego miasta prawo obywatelstwa. W powrocie swoim do Anglii królowa odmówiła sobie wszelkich uroczystych przyjmowań dla niepewności dnia przybycia.

Jako pocieszający rezultat niezmordowanych usiłowań xiędza Mathew w rozszerzaniu towarzystwa wstrzemięźliwości przytaczają że w więzieniach hrabstwa Cork liczba aresztantów o $\frac{1}{4}$ zmniejszyła się i że zbrodnie łagodniejszym są nacechowane charakterem. To samo można powiedzieć o Dublinie i południowéj Irlandyi. W Belfast 200 żołnierzy pułku załogą tam stojącego zobowiązało się przysięgą żadnych nie używać upajających trunków.

Na wniosek członka izby niższéj pana Ferrand ustanowiona kommissya do sprawdzenia nadużyć jakich się często właściciele fabryk dopuszczali względem swoich robotników płacąc im zamiast gotówką, wiktuałami i towarami wszelkiego rodzaju, wykazała oburzające fakta. Robotnicy muszą często przyjmować w miejsce płacy częstokroć wcale im nieużyteczne towary, przyczém zwykle o 20—25 procent oszukani bywają. Spodziewać się należy że parlament na najbliższych posiedzeniach temu złemu zaradzi.

Standart powiedział w jednym z swoich ostatnich numerów, że o dalszych zamiarach Lorda Ellenborougha nic wiedzieć nie można, ale

tyle już teraz Jenerałowie poznać powinni, że odwrót z Afganistanu nie wymaga koniecznie zaniechania dalszego przedsięwzięcia, i przypomina sławny odwrót Xięcia Wellingtona do Torres Vedras w 1810 roku. Na to odpowiada Morning Chronicle: »Porównanie to z Torres Vedras równie jest stósowne jak Macedonii z Xięstwem Walii, że oba kraje mają rzeki. Odwrót Xięcia Wellingtona był środkiem przez ostateczną konieczność nakazanym, ponieważ nie był w stanie stawienia czoła przeważnéj sile nieprzyjacielskiéj, a przytomność umysłu i zdrowy sąd o rzeczach, które go nigdy nie opuszczały radziły mu chwycić się kroku tego aczkolwiek z wielkiemi połączonego ofiarami, ażeby stanąwszy na linii obronnéj, mógł nieprzyjaciela znużyć i późniéj z korzyścią na niego uderzyć. Jeżeli zaś nie wszyscy zamiary jego poznali, o tém z wielkiém pobłażaniem sądzić należy, bo choć Xiąże Wellington już wtedy wielkie zjednał był sobie imie, nie posiadał on przecież jeszcze zaufania do wszystkich przez siebie przedsiębranych kombinacyi, jako się to późniéj działo. Cofnąć się czasem nie zawadzi, ale w ogólności wszyscy są przeciw odwrotowi. Ministeryum błędy Lorda Ellenborougha zdoła może do pewnego stopnia naprawić, ale nigdy nie uniknie zarzutu, że mężowi, którego niedołężność znaną jest każdemu pisarkowi w Indyach Wschodnich, powierzyło bezpieczeństwo osad naszych i tyle ludzi na rzeź krwi chciwych barbarzyńców wystawiło. Trudno nie poznać charakteru odwrotu. Gdyby Lordowi Ellenboroughowi było wolno postępować podług swego sposobu, Anglia byłaby celem pośmiewisk wszystkich ludów. Czyli już teraz honorowi narodowemu nie zaszkodził. Przyznajemy, że podług zapewnienia Sir R. Peela wojna w zaszczytny ukończy się sposób, ale to tylko wtedy nastąpić może, gdy Anglia w tém położeniu znajdować się będzie, aby przy odwrocie wojska warunki przepisywać. Wiemy, że naród każde inne ukończenie wojny z niechęcią odrzuci. Sir R. Peel nie ośmieli się ściągnąć na siebie takiéj hańby i polityki Lorda Ellenborougha nie ukończy. Ale kto wie, ile trudności tchórzliwe postępowanie Lorda Ellenborougha wywołało, zanim ślachetniejszą tę politykę uskutecznić będzie można.»

WŁOCHY.

Kapitan Caldi otrzymał polecenie udania się do Egiptu, dla zabrania obelisku, który Mehmed Ali darował Papieżowi. Uczeni nazywają go obeliskiem Sezostrysa, w Egipcie zaś nazywa się obeliskiem Patryarchy Abrahama. Wiele znakomitych osób daremnie prosiło oń Wice-króla. Rzym otrzyma tak z Egiptu dwunasty obelisk.

SERBIA.

Dostrzegacz Austryacki z d. 17 Września rozpoczyna na swój artykuł o Serbii temi słowy: »Według wiadomości od granicy serbskiéj nadeszłych xiążę Michał Obrenowicz w skutek wybuchłych niespokojnych poruszeń w ostatnich dniach zeszłego miesiąca i następnych wojennych wypadków widział się zmuszonym opuścić Belgrad i znajduje się od rana d. 7 Września z swoją matką xiężną Ljubiczą, swojem wujem Efremem Obrenowiczem, wraz z kilku dotychczasowemi radzcami i stronnikami w cesarskim zakładzie kwarantanny w Semlinie. Następujące uwagi godne okoliczności poprzedziły jego wydalenie się z Serbii:

»Już od niejakiego czasu objawiało się w kraju powszechne nieukontentowanie z radzców xięcia Michała na sterze rządu będących a mianowicie z Protycza, Rajewicza, Radyszewicza i Garuszanina. Dla tego Porta kilkakrotnie napominała xięcia aby znienawidzonych od zarządu krajem oddalił, a w ich miejsce wygnanych Wuczysza i Petroniewicza, którzy niedawno z Konstantynopola wrócili, przyjął. Szekib Efendi nadzwyczajny kommissarz Porty po załatwieniu swego posłannictwa do Wołoszczyzny i Multan przybył do Serbii z ponowieniem rzeczonych napominań, ale i tym razem bez skutku.

»Zaprowadzeniem niektórych zmian w administracyi podniecane powszechne nieukontentowanie podało Wuczyczowi dobrą sposobność zjednania swojemu stronnictwu przewagi. Oddaliwszy się tajnie w ostatnich dniach Sierpnia z Belgradu i udawszy się pozornie do Panczowy, nagle wystąpił w Semendryi i stanął na czele znacznéj siły powstańców. Uwiadomiony o tém poruszeniu Xżę Michał wyruszył niebawnie z Belgradu z regularném wojskiem przeciw niemu. Ale Wuczysz nie tracąc czasu opanował cały pułk artyleryi w Kragujewaczu, i dawnéj rezydencyi xięcia serbskiego. Gdy węc na dniu 3 Września między przeciwnemi stronami przyszło do utarczki, Wuczysz odniósł korzyść. Ważniejszą i stanowczą była walka dnia następnego: gdyż kartaczami nabite działa zadały wojsku Xięcia taką klęskę, że Michał po mężnym oporze widząc swoich na stronę powstańców przechodzących, ucieczką ratować się musiał. Xięzna Liubicza, jego matka, która mu konno do boju towarzyszyła, tudzież jego wuj Efrem Obrenowicz i naczelny wódz Danielowicz długo się błąkali nim się dostali do Belgradu, dokąd ich Xiąże Michał wyprzedził. Ale że tymczasem starszy Garaszanin w kierunku do Szabaczu wy-

słany dla uzbrojenia pospolitego ruszenia w porażce przez inny oddział powstańców zrządzonéj poległ, Wuczysz zaś sam na czele 10,000 ludzi ku Belgradowi postąpił; xiąże Michał nie widząc się już bezpiecznym, po poprzedniém zapewnieniu się o gościnném siebie przyjęciu przez pograniczne władze austryackie, udał się do cesarskiego zakładu kwarantanny w Semlinie.

»W swoim pochodzie ku Belgradowi ogłosił Wuczysz w imieniu swego stronnictwa odezwę w któréj lud napomina do wytrwania w wierności i posłuszeństwie sułtanowi i oświadcza że lud nie powstał przeciw Xięciu Michałowi przez Jego Wysokość Serbii nadanemu, ale przeciw niegodnym jego zaufania radzcom.

»Lubo od czasu oddalenia xięcia Michała, wszelkie wojenne poruszenia w Serbii ustały, osądził jednak Kiamil basza Belgradu za rzecz potrzebną zarządzić stósowne środki bezpieczeństwa i porządku publicznego w twierdzy jego pieczy powierzonéj. Równocześnie ustanowiono rząd tymczasowy z pięciu członków, na którego czele stoją Wuczysz i Petroniewicz. Zwołano także do Belgradu deputowanych 17 okręgów dla naradzenia się względem dalszych środków zachowawczych, póki decyzya sułtana co do wypadków w Serbii zaszłych wiadomą nie będzie.«

Rozmaitości.

PROROCTWA.

Drugie zdarzenie, które tu opowiem, przez tegoż bramina przepowiedzianém było. W mojéj podróży wylądowawszy w Bombaj doznałem nader ludzkiego przyjęcia w domu szlachetnego człowieka, którego o gościnność prosiłem, a który odtąd nie przestawał moim być opiekunem. Za żonę pojął wdowę z 2 dziećmi. Syn był wychowany w Anglii; na kilka lat przed moim wyjazdem z ziemi rodzinnéj popłynął do Bombaj w charakterze pisarza. Okręty z tamtąd zwykle przybywały regularnie; ten tylko do portu nie zawinął, na którym miał wrócić syn matki wyglądającéj z utęsknieniem przybycia jego. Kobieta ta często udawała się na brzeg morski, wyglądając czy nie przybywa okręt spodziewany. Na tym brzegu Indyanie zwykli się zgromadzać, w celu spalenia zmarłych. Tym obrządkom religijno-pogrzebowym bramini zawsze są obecni. Pewnego razu zastałem w gronie kollegów bramina Hodgesa (tak go tu nazywają od czasu pierwszéj przepowiedni, który spostrzegłszy wdowę w smutku pogrążoną, pytał o przyczynę. Zagadniona dziwiła się, żeby człowiek tak nadzwyczajny, jakim bramin był, nie miał wiedzieć przyczyny jéj smutku. Z widoczném rozczuleniem rzekł bramin: »Znam ci ja przyczynę twojego smutku; oczekiwany okręt wkrótce przybędzie szczęśliwie, ale syn, który żyje, nie wróci, i już go więcéj oglądać nie będziesz.« Rozmowę tę kobieta opowiedziała zaraz swoim przyjaciołom, którzy, gdy nie długo potém okręt z Europy zawinął pospieszyli do portu, aby powziąść wiadomość o jéj synie. On w prawdzie nie wrócił, ale nadesłał listy donoszące, iż został w Brazylii, gdzie w Rio Janeiro zapoznawszy się z Jezuitami, wstąpił do ich zakonu, zkąd pisywał, aż do zniesienia tego towarzystwa Jezusowego, którego wielu członków, a między nimi i syna rzeczonéj matki, do Lizbony odesłano i do więzienia wtrącono Od tego czasu nie wiedziano, co się z nim stało, bo żadnéj nie dawał o sobie wiadomości. Tymczasem następca w urzędzie Hodgesa pojął za żonę stroskaną siostrę jego, która po niejakim czasie udała się z matką do Anglii i tam umarła. Opłakująca jéj skon mieniła się być już bezdzietną, gdy przyjaciel familii téj, podczas swego pobytu w Lizbonie, dokąd się udał w interesie wexlowym, przechadzając się w poblizkości więzień, proszony o jałmużnę od więźnia odkrył w nim straconego syna, i zaraz doniósł o tém do Anglii, dodając i to, iż wszelkie poczynił przygotowania do przywrócenia wolności nieszczęśliwemu, co też istotnie niebawem nastąpiło; ale nagłe przejście z nędzy do radosci tak gwałtownie działało na młodego człowieka, że po kilku dniach żyć przestał.

PRZYJECHALI DO KRAKOWA

Od dnia 24 do dnia 25 Września.

Zdanowski Michał, Strażynski Alfred ob., Łubinski Tadeusz, Lisowski Jan ob., Janiszewski Eliasz, Kaufmann Ludwik, Łempicki Ludwik ob., Szczepanowswski Józef ob., Prędowski Wojciech ob., Cebulska Teressa, Srednicki Jan ob., Hermanowski Wincenty ob., Gajewski Adam, Wozniakowski Dawid ob., z Polski; — Wessel Ignacy ob, Brzeziński Fryderyk ob., Steibelt Hipolit, z Galicyi; — Marycki Eustachy ob., Marycka Urszula ob., z Pruss.

Wyjechali z Krakowa.

Czarnecki Teodor ob., Wojciechowska Józefa, Bukowicki Adolf ob., Konstatynowicz Waleryan, Krzyżanowski Ludwik, Cabert Xawery, Lachonski Ludwik, Kuntz Cypryan, Kozłowski Michał, Dembowski Antoni ob, Bernhardt Brygita ob., Maszel Jan, Kurowski Jan, do Polski; — Kawecki Franciszek, Kesselbauer Karol, Modrzejowski Walenty, Frejmutz Daniel ob., do Galicyi; — Streibel Stanisław, do Pruss.